

PREMIUM

Foto ter illustratie © ANP XTRA

Raddraaiers in Utrechts openbaar vervoer hard aangepakt: proef met flinke boete blijkt succesvol

Wie zich misdraagt in het Utrechtse openbaar vervoer krijgt direct een boete van 313 euro. Deze maatregel, waarbij raddraaiers in de bus of trein stevig beboet worden, blijkt zo'n groot succes dat meerdere vervoerders in Nederland hem willen doorvoeren. Het hoge boetebedrag blijkt zo'n afschrikkende werking te hebben dat het aantal incidenten met bijna de helft daalde.

Emma Thies 06-03-20, 07:01

Raddraaiers moeten zélf opdraaien voor hun vervelende gedrag. Dat was het uitgangspunt van de proef waarmee U-OV, de naam waaronder Q-buzz opereert in Utrecht, zo'n twee jaar geleden als eerste mee begon in de bus- en tramlijnen. Wanneer iemand na een incident in het openbaar vervoer moet worden aangehouden omdat hij of zij geen naam of adres wil geven, ontstaat er een flinke kostenpost en gaat er veel tijd en geld verloren.

Opdraaien

Naar aanleiding hiervan ontwikkelde SODA, de ServiceOrganisatie voor Directe Aansprakelijkstelling, een systeem waarbij 'daders' niet alleen opdraaien voor bijvoorbeeld schade of het niet-inchecken, maar óók opdraaien voor de kosten die gemaakt worden omdat een buitengewoon opsporingsambtenaar (boa) tijd moeten steken in hun aanhouding. Het bedrag van die boete, officieel een 'schadevergoeding' genoemd, ligt rond de 313 euro. De pilot werd getest in Utrecht en blijkt een groot succes.

Tijd verloren

Het systeem is niet zomaar in het leven geroepen, vertelt Arie Jan van Os van SODA. „Als er vernieling of een andere hinderlijke zaak plaatsvindt in het OV, schrijven boa's een boete uit. Maar een aantal jaar terug concludeerden we dat veel raddraaiers niet meewerkten en geen naam en adres gaven, dus er ook geen boete kon worden uitgeschreven”, zegt hij. „We concludeerden dat er zóveel tijd verloren ging in het aanhouden en overbrengen van dit soort reizigers dat er een enorme kostenpost ontstond.”

We kwamen uit op een gemiddeld bedrag van 313 euro: dat is ongeveer het inhuurtarief van een boa

Arie Jan van Os, SODA

En dus was het tijd voor een maatregel: hoe zorg je ervoor dat er niet óntzettend veel tijd verloren gaat aan herrieschoppers en andere onverlaten in het Utrechtse ov? „We bedachten het volgende: als jij je misdraagt in het de bus of trein en er door jouw gedrag een aanhouding gedaan moet worden, dan moet je zelf opdraaien voor de kosten van die aanhouding.” Dat bedrag is vastgesteld op het gemiddelde bedrag dat boa's kwijt zijn aan 'jou corrigeren', vertelt Van Os. „We kwamen uit op een gemiddeld bedrag van 313 euro: dat is ongeveer het inhuurtarief van een boa.”

Hoe werkt het in de praktijk? „Als een chauffeur aan iemand vraagt: 'hallo, kunt u misschien even inchecken?' en iemand doet vervolgens lastig, kan de chauffeur zeggen: 'goed, ik roep de meldkamer op, maar daarvoor wordt 313 euro in rekening gebracht en daar moet u zelf voor opdraaien'. Dat zorgt er voor dat mensen heel snel ineens wél inchecken.”

Benoemen van de maatregel

Twee jaar geleden begon er op verzoek van U-OV en de politie in de regio een proef, vertelt Van Os. De pilot was onderdeel van het Actieprogramma Sociale Veiligheid in het Openbaar Vervoer, die ervoor moest zorgen dat de veiligheid van chauffeurs en reizigers bevorderd werd. Volgens een woordvoerder is het aantal incidenten in het eerste halfjaar van de pilot met zo'n 46 procent 'sterk gedaald'. In Utrecht werd de proef uitgevoerd op verschillende buslijnen, en daarnaast op tramlijnen 60 en 61 naar Nieuwegein en IJsselstein.

Volgens U-OV is de maatregel waardevol in de werkzaamheden van de boa's. Zij ervaren dat in 80 procent van de situaties waarin een bekeuring aan de orde is, het

benoemen van de maatregel al leidt tot een gedragsverandering. Dat maakt de maatregel 'uiterst eenvoudig', zegt van Os. „Als alleen het benoemen al zoveel effect heeft, zorgt ervoor dat dit een handige, goedkope maatregel is.”

De Utrechtse vervoerder geeft aan dat zij de maatregel zal blijven gebruiken. Naar aanleiding van de succesvolle proef in Utrecht gaan ook andere ov-bedrijven in Nederland meedoen. Zo begint Connexxion binnenkort samen met vervoerder Keolis aan de proef.